

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 829

van **ROBRECHT BOTHUYNE**

datum: 9 juni 2023

aan **ZUHAL DEMIR**

VLAAMS MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

Valipac-premies - Stand van zaken

Volgens de website werd Valipac in 1997 op initiatief van het Belgische bedrijfsleven opgericht. Zijn rol bestond erin een collectief antwoord te geven op de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid van producenten van bedrijfsmatige verpakkingen. Voor huishoudelijke verpakking is de bevoegde instantie Fost Plus. Bedrijven die zowel bedrijfsmatige als huishoudelijke verpakkingen op de markt brengen, moeten dus klant worden van beide organisaties.

Valipac geeft premies voor verpakkingsmateriaal:

- een starterspremie;
- een recyclagepremie;
- een containerpremie.

De drie premies zijn cumuleerbaar.

Op 2 december 2021 verleende de Interregionale Verpakkingscommissie (IVC) een nieuwe erkenning voor 5 jaar aan Valipac. Daarin werden doelstellingen zoals selectieve inzameling, recyclage binnen Europa, preventie, eco-modulatie, circulariteit, transparantie en hergebruik van bedrijfsmatig verpakkingsafval opgenomen.

1. Hoeveel premies werden aangevraagd in 2021-2022? Graag totaal aantal per jaar en opdeling naar:
 - a) soort premie;
 - b) aangevraagd bedrag;
 - c) provincie van aanvraag.
2. Hoeveel aangevraagde premies in 2021-2022 werden geweigerd? Graag totaal aantal per jaar en opdeling naar:
 - a) soort premie;
 - b) geweigerd bedrag;
 - c) provincie van aanvraag.
3. Graag de top 3 van de redenen van weigering per jaar.
4. Hoeveel aangevraagde premies in 2021-2022 werden toegestaan? Graag totaal aantal per jaar en opdeling naar:
 - a) soort premie;

**Vlaams
Parlement**

- b) toegestaan/uitbetaald bedrag;
 - c) provincie van aanvraag.
5. Valipac voert sorteerproeven uit om te zien of nog veel bedrijfsmatige verpakkingen in het gewone bedrijfsafval verdwijnen.
- Hoeveel ton/kilo verdwijnt er zo (via afzet- en rolcontainers) in het gewone bedrijfsafval in 2021-2022? Graag een overzicht per jaar.
6. De nieuwe erkenning van Valipac 2022-2026 gaat over de overgang van het lineaire model naar het circulaire model en heeft vier doelstellingen.
- In hoeverre werd daaraan gewerkt in 2022? Wat is de stand van zaken voor elk van de doelstellingen?

ANTWOORD

op vraag nr. 829 van 9 juni 2023

van **ROBRECHT BOTHUYNE**

Voorafgaand: De premies worden aangevraagd door de aangesloten afvalinzamelaars; er kan per ondernemingsnummer en per inzamelaar slechts 1 premie aangevraagd worden. De locatie is dus gelinkt aan waar de maatschappelijke zetel is gelegen. Met andere woorden is het aantal premies geen exacte weergave van het aantal inzamellocaties. De hieronder weergegeven cijfers zijn voor Vlaanderen, met inachtneming dat de regio Vlaanderen gebaseerd is op de maatschappelijke zetel van het bedrijf.

De som van de bedragen van de verschillende soorten premies (startpremie, recyclagepremie en containerpremie) kan variëren met het totaal bedrag aan premie. Het verschil komt van het afrondingsbedrag (cf. de certificaten met een premie waarvan de waarde tussen 10 euro en 30 euro bedraagt, wordt automatisch 30 euro betaald). De som van de verschillende premies (startpremie, recyclagepremie en containerpremie) kan ook variëren met het totaal aantal premies. Op eenzelfde certificaat kan een bedrijf verschillende soorten premies ontvangen. De premies m.b.t. 2021 worden volledig goedgekeurd maar een deel ervan wordt nog niet aangevraagd. De premies m.b.t. 2022 zijn deels aangevraagd door de afvalinzamelaars en in fase van verwerking. Onderstaande cijfers hebben betrekking op de premies die in 2022 voor het referentiejaar 2021 werden aangevraagd door de aangesloten operatoren voor hun klanten gevestigd in Vlaanderen.

1. Premies aangevraagd in 2021-2022:

Totaal aangevraagde premies: Voor 2021 hebben de aangesloten afvalinzamelaars premies (alle soorten) aangevraagd bij Valipac voor 34.282 bedrijven (klanten) waarvan de hoofdzetel gevestigd is in Vlaanderen voor een totaalbedrag van € 6.107.560.

Opdeling van de aangevraagde premies per provincie:

Antwerpen: € 1.732.866

Limburg: € 817.125

Oost-Vlaanderen: € 1.355.677

Vlaams-Brabant: € 1.045.469

West-Vlaanderen: € 1.156.422

Aangevraagde startpremies

Voor 2021 hebben de aangesloten afvalinzamelaars 2.703 startpremies aangevraagd bij Valipac voor bedrijven (klanten) waarvan de hoofdzetel gevestigd is in Vlaanderen voor een totaalbedrag van € 270.400.

Opdeling van de aangevraagde startpremies per provincie:

Antwerpen: € 75.600

Limburg: € 64.900

Oost-Vlaanderen: € 51.000

Vlaams-Brabant: € 40.900

West-Vlaanderen: € 38.000

Aangevraagde recyclagepremies

Voor 2021 hebben de aangesloten afvalinzamelaars recyclagepremies aangevraagd bij Valipac voor 10.497 bedrijven (klanten) waarvan de hoofdzetel gevestigd is in Vlaanderen voor een totaalbedrag van € 2.708.046.

Opdeling van de aangevraagde recyclagepremies per provincie:

Antwerpen: € 824.942

Limburg: € 284.884

Oost-Vlaanderen: € 590.824

Vlaams-Brabant: € 439.202

West-Vlaanderen: € 568.195

Aangevraagde containerpremies

Voor 2021 hebben de aangesloten afvalinzamelaars containerpremies aangevraagd bij Valipac voor 31.574 bedrijven (klanten) waarvan de hoofdzetel gevestigd is in Vlaanderen voor een totaalbedrag van € 3.104.660.

Opdeling van de aangevraagde containerpremies per provincie:

Antwerpen: € 827.117

Limburg: € 463.678

Oost-Vlaanderen: € 707.937

Vlaams-Brabant: € 562.936

West-Vlaanderen: € 542.992

2. Geweigerde premies:

Totaal geweigerde premies

Voor 2021 heeft Valipac premies (alle soorten) geweigerd voor 5.193 bedrijven (klanten) met een hoofdzetel in Vlaanderen voor een totaal bedrag van € 416.073.

Opdeling van de geweigerde premies per provincie

Antwerpen: € 150.012

Limburg: € 76.706

Oost-Vlaanderen: € 80.368

Vlaams-Brabant: € 35.321

West-Vlaanderen: € 73.665

Geweigerde startpremies

Voor 2021 heeft Valipac startpremies geweigerd voor 229 bedrijven (klanten) met een hoofdzetel in Vlaanderen voor een totaalbedrag van € 22.900.

Opdeling van de geweigerde startpremies per provincie:

Antwerpen: € 6.200

Limburg: € 6.300

Oost-Vlaanderen: € 4.700

Vlaams-Brabant: € 3.000

West-Vlaanderen: € 2.700

Geweigerde recyclagepremies

Voor 2021 heeft Valipac recyclagepremies geweigerd voor 2.389 bedrijven (klanten) met een hoofdzetel in Vlaanderen voor een totaalbedrag van € 152.071.

Opdeling van de geweigerde recyclagepremies per provincie:

Antwerpen: € 67.855

Limburg: € 23.700

Oost-Vlaanderen: € 26.092

Vlaams-Brabant: € 8.612

West-Vlaanderen: € 25.812

Geweigerde containerpremies

Voor 2021 heeft Valipac containerpremies geweigerd voor 3.561 bedrijven (klanten) met een hoofdzetel in Vlaanderen voor een totaalbedrag van € 238.401.

Opdeling van de geweigerde containerpremies per provincie:

Antwerpen: € 75.305

Limburg: € 46.304

Oost-Vlaanderen: € 49.103

Vlaams-Brabant: € 23.374

West-Vlaanderen: € 44.135

3. Top drie redenen van weigering:

- De begunstigde is niet in orde met de verpakkingswetgeving (free rider).
- Na controle door Valipac bleek dat de aangevraagde premie niet of niet voldoende betrekking heeft op bedrijfsmatig verpakkingsafval.
- Indien de cumul van de aangevraagde premie kleiner is dan 10 euro wordt de premie de aangevraagde premie niet verwerkt.

4. Totaal goedgekeurde premies

Voor 2021 heeft Valipac premies (alle soorten) goedgekeurd voor 29.089 bedrijven (klanten) met een hoofdzetel in Vlaanderen voor een totaalbedrag van € 5.691.487.

Opdeling van de goedgekeurde premies per provincie:

Antwerpen: € 1.582.854

Limburg: € 740.420

Oost-Vlaanderen: € 1.275.309

Vlaams-Brabant: € 1.010.148

West-Vlaanderen: € 1.082.757

Goedgekeurde startpremies

Voor 2021 heeft Valipac startpremies goedgekeurd voor 2.474 bedrijven (klanten) met een hoofdzetel in Vlaanderen voor een totaalbedrag van € 247.500.

Opdeling van de goedgekeurde startpremies per provincie:

Antwerpen: € 69.400

Limburg: € 58.600

Oost-Vlaanderen: € 46.300

Vlaams-Brabant: € 37.900

West-Vlaanderen: € 35.300

Goedgekeurde recyclagepremies

Voor 2021 heeft Valipac recyclagepremies goedgekeurd voor 8.108 bedrijven (klanten) met een hoofdzetel in Vlaanderen voor een totaalbedrag van € 2.555.974.

Opdeling van de goedgekeurde recyclagepremies per provincie:

Antwerpen: € 757.086

Limburg: € 261.183

Oost-Vlaanderen: € 564.733

Vlaams-Brabant: € 430.589

West-Vlaanderen: € 542.383

Goedgekeurde containerpremies

Voor 2021 heeft Valipac containerpremies goedgekeurd voor 28.013 bedrijven (klanten) met een hoofdzetel in Vlaanderen voor een totaalbedrag van € 2.866.259.

Opdeling van de goedgekeurde containerpremies per provincie:

Antwerpen: € 751.812

Limburg: € 417.374

Oost-Vlaanderen: € 658.834

Vlaams-Brabant: € 539.562

West-Vlaanderen: € 498.677

5. In 2021 heeft het extern bureau NORMEC OWS in opdracht van Valipac 31 sorteeropproeven uitgevoerd, waarvan 18 op Vlaamse sites. De proeven worden uitgevoerd op bedrijfsrestafval dat reeds werd nagesorteerd door de afvalinzamelaar, met andere woorden op het restafval dat naar verbranding wordt afgevoerd. Op basis van de resultaten van deze sorteeropproeven en zoals gecommuniceerd in het septebrarrapport van Valipac m.b.t. 2021, werden in 2021 83.016 ton bedrijfsmatig verpakkingsafval met het bedrijfsrestafval via de verbrandingsinstallaties energetisch gevaloriseerd.

De OVAM voerde in 2021-2022 een sorteeraanlyse uit op het bedrijfsrestafval, zowel bij afzetcontainers als bij rolcontainers. Een eerste meetcampagne liep van november 2021 tot januari 2022. Een tweede meetcampagne liep van april tot mei 2022.

Er werd een steekproef uitgesorteerd in verschillende fracties. Op die manier werd onderzocht welke selectief in te zamelen fracties nog in het restafval bij bedrijven belandt en dus niet wordt gesorteerd aan de bron. De sorteeraanlyse kaderde in Actie A6 van het Cmartlife-project met Fost Plus en Valipac als partner.

In volgende tabel worden voor een selectie van fracties de specifieke relatieve gewichtspercentages vermeld.

	Afzetcontainers	Rolcontainers
Bedrijfsmatige folies (primair, secundair en tertiair)	9,72%	6,27%
Hout (bedrijfsmatige verpakkingen)	9,04%	1,48%
Karton (bedrijfsmatige verpakkingen)	8,12%	4,63%
Harde plastics (bedrijfsmatige verpakkingen)	2,40%	1,65%
Metalen (bedrijfsmatige verpakkingen)	0,30%	0,24%
EPS (wit & andere) (bedrijfsmatige verpakkingen)	0,22%	0,16%

6. Volgende doelstellingen zijn opgenomen in de erkenning:

1. Het bedrijfswereld begeleiden naar meer circulariteit:

- Ontwikkeling van de website "Valipac Academy". In de module "Duurzame verpakkingen" hebben de design4recycling *guidelines* als doel bedrijfsmatige verpakkingen op te nemen in een circulair model, d.w.z. verpakkingen zodanig ontwerpen dat ze aan het einde van hun levensduur kunnen worden gebruikt als grondstof met eigenschappen die zo dicht mogelijk bij die van het oorspronkelijke materiaal – *virgin* materiaal – liggen. Klanten krijgen hier ook een rekentool ter beschikking om de recycleerbaarheid van hun verpakkingen te evalueren. Per materiaal wordt door het stellen van een aantal concrete ja/nee-vragen onmiddellijk een antwoord gegeven op de vraag: hoe recycleerbaar is deze verpakking nu echt? In het eerste semester van 2023 bezochten meer dan 2.000 klanten de website.
- Via het kennisplatform "Pack It Better" dat in 2020 samen met Fost Plus werd gelanceerd, zijn er in 2022 3 webinars georganiseerd die meer dan 300 geïnteresseerden hebben aangetrokken.

- Sinds het referentiejaar 2022 ontvangen de klanten van Valipac een bonus van € 50/ton gerecycleerd materiaal in de bedrijfsmatige kunststof verpakkingen die gebruikt worden om hun goederen in België op de markt te brengen. De bonus geldt voor verpakkingen die ten minste 30% *post-consumer* gerecycleerd materiaal bevatten. Hiermee willen we het gebruik van recycalaat in verpakkingen stimuleren. Om klanten te helpen leveranciers van gecertificeerde verpakkingen met *post-consumer* recycalaat te vinden, heeft Valipac het platform myRecycledContent.be ontwikkeld. Dit platform is een ontmoetingsplaats tussen de gebruikers van verpakkingen op basis van *recycled content* en de gecertificeerde producenten die deze verpakkingen aanbieden. Ondertussen zijn er al 20 producenten met meer dan 150 productreferenties opgenomen op de site.

2. De selectieve inzameling bij bedrijven verder aanmoedigen:

- O.a. onderstaande **communicatieacties** werden in 2022 uitgevoerd:
 - *Bedrijven informeren.* Opknopbeurt van de website Iksorteerinmijnbedrijf.be en promotie van de website via de sociale media. In 2022 heeft de website meer dan 15.000 bezoekers geregistreerd. Meer dan 1.000 affiches met sorteerinstructies werden via de website besteld.
 - *Activatiecampagne.* Al 5 jaar op rij organiseert Valipac een sensibiliseringscampagne voor bedrijven die nog geen kunststof folie sorteren. Daarbij worden gratis starterskits bestaande uit drie foliezakken en nuttige informatie over het sorteren van hun kunststof folie uitgedeeld. 2.500 bedrijven kregen in 2022 de starterskit. 25.000 andere bedrijven kregen de mogelijkheid die gratis te bestellen.
- Naast sensibiliseringscampagnes zet Valipac ook in op **operationele projecten** om complexe stromen te helpen inzamelen:
 - Pure - recyclage van spuibussen voor polyurethaan. Met het project Pure willen ze een oplossing bieden voor de PU-spuutbussen op werven, die nog veel te vaak in het restafval terechtkomen. In het kader van een proefproject kunnen aannemers bij de deelnemende bouwhandelaren sorteerzakken bekomen. De gevulde sorteerzakken worden dan bij dezelfde handelaar teruggebracht, waarna ze naar recyclage afgevoerd worden. Ondertussen werden er reeds 1.500 spuitbussen naar recyclage afgevoerd.
 - In samenspraak met andere producenten kijken ze naar innovatieve inzamel- en recyclageoplossingen andere afvalstromen (verfemmers,..)
- Terugkoppeling van marktrelevante informatie naar aangesloten afvalinzamelaars. Via het platform "Insights" hebben de aangesloten afvalinzamelaars de mogelijkheid om o.a. inzicht te krijgen in een overzicht van klanten waar de selectieve inzameling van specifieke stromen nog kan verbeterd worden.
- Recyclage premie metaal: Dankzij het inzetten van een nieuwe recyclagepremie (€ 10/ton) vanaf het referentiejaar 2022 en extensieve communicatieacties is Valipac erin geslaagd om nieuwe operatoren te overtuigen bij het systeem toe te treden.

3. Betere traceerbaarheid voor meer garanties van recyclage:

- Dankzij de contracten die Valipac in de laatste 3 jaar sloot met 20 traders, hebben we vandaag een duidelijk zicht op 99% van de recyclage-eindbestemmingen van bedrijfsmatige plastic verpakkingen.
- In 2022 heeft Valipac ook sterk geïnvesteerd in audits van de recyclage-eindbestemmingen buiten Europa. Samen met SGS zijn er tot nu toe 47 audits uitgevoerd bij recyclagebedrijven om de effectieve recyclage van het bedrijfsmatig plastic verpakkingsafval en het naleven van de *broadly*

equivalent conditions te controleren. Naar aanleiding van deze audits zijn er 3 *red flags*esignaleerd. Deze hebben geleid tot een correctie van 2.200 ton van onze recyclagecijfers. De handelspartners van de betrokken recyclagebedrijven zijn op de hoogte gebracht met de vraag om de nodige maatregelen te nemen.

- In 2022 is Valipac ook gestart met het traceren van de recyclage-eindbestemmingen van papier/karton en hierdoor hebben we reeds zicht op 94,5% hierop. 120 unieke recyclagebedrijven werden geïdentificeerd waarvan 90,5% zich in Europa bevindt.

4. De lokale recyclage stimuleren:

Valipac heeft vanaf het referentiejaar 2022 een bonus ingevoerd om de lokale recyclage van bedrijfsmatige plastic verpakkingen te stimuleren. Aangesloten afvalinzamelaars en traders die voor Europese eindbestemmingen kiezen kunnen een bonus krijgen tot € 30/ton + € 5/ton extra als het recyclagebedrijf EuCertPlast (of gelijkwaardig) gecertificeerd is.

De eerste analyses wijzen op een positief effect. Zo noteren we in 2022 reeds een stijging van de kunststofrecyclage in Europa. Toch zien de perspectieven voor 2023 er anders uit: andere factoren hebben namelijk ook een invloed op de lokale recyclage, zoals bijvoorbeeld de vraag naar recycalaat, de prijs van *virgin* materiaal t.o.v. de prijs van recycalaat, de algemene economie, de energiekost en de vraag naar producten uit gerecycleerde kunststof. Valipac monitort continu hoe deze factoren de lokale recyclage in Europa beïnvloeden.